

Studie- en vormingsdag. Van 'buddy' tot 'community': hoe kwetsbare netwerken versterken?

Workshop: werken aan persoonlijke netwerkversterking - 7 werkmodellen

Kristien Nys, Soumia Tourbi, Ria Széker, Imane Kostet en Kathleen Emmerly

Campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, Schaarbeek

17 mei 2018

7 werkmodellen

Persoonlijke competentieversterking

- Cursussen om competenties te versterken
- Betrokkene leert zelf werken aan zijn netwerk
- Bv. cursus 'Vrienden maken... kun je leren!' (Rode Kruis NL)

Persoonlijke vriend

- Buddywerkingen, duo-methoden, maatjesprojecten
- Bv. ArmenTeKort, Tandemproject Welzijnsschakels

Persoonlijk netwerk

- Zelfgekozen netwerk wordt betrokken
- Vaak familie, vrienden, burens, ...
- Bv. Eigen Kracht-conferenties, LUS vzw

Lotgenotennetwerk

- Peer support: bijeenkomst van mensen met een gedeelde ervaring
- Bv. Verenigingen waar armen het woord nemen

Contextgericht werken

- Interventies vanuit professionele hulpverlening
- Mobiel werken in het gezin, de familie en de directe omgeving
- Bv. Thuiscompagnie, Domo

Netwerkversterking via (vrijwilligerswerk in) organisatie

- Activiteiten georganiseerd i.s.m. vrijwilligers
- Bv. Inloopcentra

Netwerkversterking via locatie/regio

- Community building, buurtgericht werken, samenlevingsopbouw
- Bv. buurthuizen, buurtwerk, ...

Persoonlijke competentieversterking

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Veilige context - Werken aan vaardigheden - Contact met andere deelnemers - Inzicht en feedback 	<ul style="list-style-type: none"> - Mogelijk stigmatiserend en confronterend - Opvolging/nazorg vaak beperkt - Beperkt in de tijd - Cursussen vaak relatief duur
<p>RANDVOORWAARDEN: inbreng van de deelnemers waarderen; begeleiders die durven afblokken; focus op oefeningen; goede omkadering; opvolging en nazorg; deelnemers ondersteunen op vlak van mobiliteit en kinderopvang; draagvlak nodig van de dichte omgeving</p>	

3

Persoonlijke vriend

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Buddy is vaak op de hoogte van volledige situatie - Buddy gaat mee na waar men recht op heeft - Horizon verruimen - Buddy krijgt inzicht in de leefwereld van mensen in armoede - Beschikbaarheid buiten de kantooruren - Specifiek voor nieuwkomers: NL leren 	<ul style="list-style-type: none"> - Niet elke buddy kan zich inleven - Buddy's haken soms af - Vaak voor een beperkte periode - Onbekendheid van buddy-projecten - Gearrangeerd karakter - Wachtlijsten - Gevaar op 'bemoeienissen'
<p>RANDVOORWAARDEN: krachtgerichte basishouding; presentie; gelijke balans tussen geven en nemen; buddy zelf kiezen; coaching van het duo; buddy's moeten zich langs beide kanten kwetsbaar opstellen; basiskennis armoedeproblematiek, langdurig traject</p>	

4

Persoonlijk netwerk

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Netwerk krijgt zicht op wat er zich afspeelt - Versterkt netwerken op een wijze die niet afhankelijk is van een bepaalde organisatie of een bepaald beroep - Moderator kan helpen nuanceren - Familiale relaties kunnen hersteld worden 	<ul style="list-style-type: none"> - Kan leiden tot schaamte, angst om veroordeeld te worden - Veel voorbereiding nodig - Kan aanvoelen als 'bedelen' om een netwerk - Angst om uitkering te verliezen - Onzekerheid bij de hulpverlener om het traject te durven 'loslaten' - Netwerk soms overbevraagd
<p>RANDVOORWAARDEN: regie moet liggen bij de betrokkene, hij/zij moet zelf kunnen kiezen wie betrokken wordt, betrokkene kiest zelf hoe centraal hij/zij staat, vertrouwen en veiligheid, voorafgaande grondige analyse van het netwerk mét de betrokkene</p>	

5

Lotgenotennetwerk

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Hart luchten bij mensen die dezelfde problemen en noden ervaren - Psychosociale steun - Bewust worden van de eigen situatie - Maakt mensen in armoede weerbaarder - Gelegenheid om dingen te doen - Bruggen bouwen naar andere groepen 	<ul style="list-style-type: none"> - Relaties kunnen snel verwateren - De drempel is groot voor de meest kwetsbaren - Ook voor nieuwe armen is aansluiting een grote stap - Contact met lotgenoten kan ook 'vernauwend' zijn - Interne uitsluiting binnen de groepen - Zelfverenigingen worden niet altijd erkend en gesubsidieerd
<p>RANDVOORWAARDEN: gelijkwaardigheid, respect, coaching, subsidiëring</p>	

6

Contextgericht werken

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Problemen die onderling niet besproken worden, kunnen op tafel gelegd worden door de hulpverlener - Naasten (bv. ouders) kunnen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid - Draagkracht van de betrokkenen wordt vergroot 	<ul style="list-style-type: none"> - Thuisbegeleiding kan als bedreigend worden ervaren omdat men zich schaamt voor de leefsituatie en woonkwaliteit - Vraagt veel tijd
<p>RANDVOORWAARDEN: krachtgerichte en professionele basishouding, delen van informatie tussen hulpverleners zodat de betrokkenen niet altijd hun verhaal opnieuw moeten vertellen, afstemming van de professionele hulpverlening</p>	

7

Netwerkversterking via organisatie

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Contact met anderen - Specifiek voor nieuwkomers: de taal leren door contact met anderen - Gevoel bij te dragen aan de maatschappij - Vrijwilligers zijn onafhankelijk - Kans tot tewerkstelling 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijdrage van vrijwilligers wordt niet altijd erkend - De activiteiten van organisaties hangen samen met de werkweek (weinig in het weekend, op feestdagen en in de vakantie) - Vrijwilligers komen en gaan - Angst om uitkering te verliezen door vrijwilligerswerk
<p>RANDVOORWAARDEN: Voor goede 'match' zorgen: juiste vrijwilliger op de juiste plaats, goede ondersteuning en coaching van vrijwilligers, erkenning bijdrage vrijwilligers, onkosten vergoeden</p>	

8

Netwerkversterking via regio/locatie

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Buurtactiviteiten met randanimatie voor kinderen - Dicht bij huis (geen verplaatsingskosten) - Kans om de burens te leren kennen - Rommelmarkten versterken sociale cohesie - Buurtfeesten kunnen inzetten op verdraagzaamheid en non-discriminatie - De rol van de school - Maken cultuurverschillen op een positieve manier zichtbaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Occasionele activiteiten worden niet ervaren als duurzaam - Weinig initiatieven in Brussel? - Buurtactiviteiten kunnen ook duur zijn - Mogelijk oordeel horen over armoede-situatie - In bepaalde buurten voelt men zich uitgesloten - Buurthuizen worden gesloten en gecentraliseerd - Gentrificatie beïnvloedt de sociale netwerken van mensen in armoede

9

Deze presentatie is gebaseerd op onderzoek uitgevoerd door Hogeschool Odisee in opdracht van de Vlaamse overheid, departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afdeling Welzijn en Samenleving (Bestek DEP/WVG/W&S/1) – Januari 2018

Kostet, I., Nys, K., Verhaegen, I. & Van Puyenbroeck, J. (2018). *Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede. Een overzicht van werkmodellen en een sterkte-zwakteanalyse door ervarings- en praktijkdeskundigen*. Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen – Orthopedagogie (Odisee).

10